

ชื่อเรื่อง	กระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยชุมชนบ้านโคกม่วง ตำบลโคกม่วง อำเภอโนนสัง จังหวัดหนองบัวลำภู	
ผู้วิจัย	นางสาวณัฐชนันท์ เชียงพฤกษ์	
กรรมการควบคุม	อาจารย์ ดร.เพ็ญแข ธรรมเสนานุภาพ, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อดิศักดิ์ สิงห์สีโว	
ปริญญา	วท.ม. สาขา สิ่งแวดล้อมศึกษา	
มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	ปีที่พิมพ์ 2557

บทคัดย่อ

ขยะมูลฝอยเป็นปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สำคัญและจำเป็นต้องได้รับการแก้ไขปัญหา เพื่อลดมลภาวะด้านมลพิษ ด้านสุขภาพ และด้านความสวยงามทางทัศนียภาพ ที่จะเกิดขึ้นกับชุมชน โดยผ่านการประชุมเชิงปฏิบัติการในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนโดยใช้หลักการ 3R อันได้แก่ การปฏิเสธสินค้าหรือผลิตภัณฑ์สินค้าที่ยากต่อการทำลายและตกค้างในสิ่งแวดล้อมยาวนาน (Reject) การลดการใช้ผลิตภัณฑ์ บรรจุภัณฑ์ที่มีการห่อหุ้มหลายชั้นในการอุปโภคบริโภคในชีวิตประจำวันเพื่อลดปริมาณขยะมูลฝอยที่จะตามมา (Reduce) การนำขยะมูลฝอย เศษสิ่งของเหลือใช้มาปรับปรุงเพื่อการใช้งานใหม่อีกรอบ (Recycle) โดยอาศัยการมีส่วนร่วมของชาวบ้านในชุมชน 4 ขั้นตอน ได้แก่ การร่วมให้ข้อมูลข่าวสาร การร่วมในการวางแผน การร่วมปฏิบัติ และการร่วมติดตามประเมินผล โดยมีความมุ่งหมายเพื่อสำรวจประเภทและปริมาณขยะมูลฝอย เพื่อจัดการขยะมูลฝอยโดยกระบวนการมีส่วนร่วมตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และเพื่อศึกษาผลของกระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มตัวอย่างเป็นตัวแทนครัวเรือนที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป จำนวน 75 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้าง แบบสนทนากลุ่ม และแบบบันทึก สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ Paired t-test

ผลการวิจัยปรากฏ ดังนี้

1. การจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนโดยใช้แนวคิดหลักการ 3R และปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทำให้ปริมาณขยะมูลฝอยลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบ ปริมาณขยะมูลฝอยจากแหล่งกำเนิดครัวเรือนลดลงจาก 4.75 กิโลกรัมต่อวัน เหลือเพียง 4.69 กิโลกรัมต่อวัน ปริมาณขยะมูลฝอยจากแหล่งรองรับที่ทำการลักลอบทิ้ง ลดลงจาก 383.08 กิโลกรัมต่อเดือน เหลือเพียง 376.78 กิโลกรัมต่อเดือน
2. กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอย สามารถแยกประเภทขยะมูลฝอยหลังการดำเนินงานโดยการประชุมเชิงปฏิบัติการโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของชาวบ้านในชุมชน เพิ่มขึ้นจากก่อนดำเนินการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยหลังการดำเนินงานโดยการประชุมเชิงปฏิบัติการโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของชาวบ้านในชุมชน เพิ่มขึ้นจากก่อนดำเนินการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

โดยสรุป การจัดการกระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยชุมชน โดยการใช้การประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม สามารถพัฒนาความรู้และการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของชาวบ้านในชุมชนได้อย่างเหมาะสมกับสภาพบริบทของชุมชน จึงควรส่งเสริมให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำรูปแบบนี้ไปปรับใช้ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชนให้เกิดสภาพแวดล้อมที่ดีต่อไป

คำสำคัญ : การจัดการขยะมูลฝอย, กระบวนการมีส่วนร่วม, ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง, หลักการ 3R

TITLE The Process of Participation in Community Solid Waste Management Based on Philosophy of Sufficiency Economy in Ban Kokmuang, Tumbon Kokmuang, Amphoe Nonsung, Changwat Nongbualumphu

AUTHOR Ms. Natchanan Chiangpuek

ADVISORS Dr. Penkhae Thamsenanupap and Asst. Prof Dr. Adisak Singseewo

DEGREE M.S. MAJOR Environment Education

UNIVERSITY Mahasarakham University **DATE** 2014

ABSTRACT

Solid waste is an environmental problem, which is becoming more serious. It needed to be solved urgently to reduce the impacts of pollution, human health and landscape on community using community solid waste management based on 3R concept, including reject environmental unfriendly products, reduce using the environmental unfriendly product and recycle the solid wastes. Four steps of community participation were used, including information, plan, action and evaluation, which aimed to 1) survey types and volume of solid waste, 2) manage the community solid waste based on sufficiency economy philosophy, and 3) study the consequence results of the management process. Seventy five representatives were selected using stratified random sampling technique. Constructed questionnaire and interview, focus group discussion form and recorded form were used to collect the data. Data were analyzed using both descriptive and inferential statistics; there are frequency, mean, standard deviation and paired t-test.

The results were as follow;

1. Community solid waste management based on sufficiency economy philosophy significantly reduced the solid waste volume at the .05 significant levels. The volumes of solid waste from households were reduced from 4.75 kg/day to 4.69 kg/day, while volumes of solid waste from illegal dumping areas were reduced from 383.08 kg/month to 376.78 kg/month.

2. After the participatory workshop of community solid waste management, the representatives had more knowledge on community management than before attending the workshop at the significant level of .05.

3. After the participatory workshop of community solid waste management, the representatives had more participation level in community solid waste management than before attending the workshop at the significant level of .05.

In conclusion, the process of participation in community solid waste management based on sufficiency economy philosophy using participatory workshop could suitably develop the knowledge and participation on community solid waste management for local people. Therefore, this process could be useful for the authorized organization to apply for problems solving and community promoting in the future.

Keywords : Solid Waste Management Based, Process of Participation, Philosophy of Sufficiency Economy, 3R concept